

עין משפט
גר מצוה

ג א מ"י פ"ג מהלכות
קידוש השנה הלכות ג:
ד ב מ"י ע"ג ה"א ד:
ה ג מ"י ע"ג ה"ב:
ו ד מ"י ע"ג ה"ג:

גליון הש"ס

נברא כהרא אחריתא הוה
בהרריה. גיטין דף ה ע"ב
סנהדרין דף ד ע"א:

רבינו הגאון

כי אתא עאל (אמר) קדשו
לירחא. ואמר רב כהנא
פילגא איניש מעלמא כי
אתא ואמר קדשו לירחא
מיריבן. מאי עממא. דכל
מילתא דעבידא לאיגלויה
לא משקרי בה איניש.
תניא נמי הכי רב אבהו
מכתב העולם ואמר קדשו
סוף דין את החדש
מיריבן. בראשונה הוה
מקבלין עדות החדש מכל
אדם משקילקלי המינות
ושכרו עדות להשעות את
החכמים. התקינו שלא יהו
מקבלין אלא בן המידות.
שכן כשרים להעיד.
תנו רבנן מה קלקל
קלקלה המינות מכל.
כראשונה היו משיאין
משואות. משקילקלי
הכותים. ונשיא משואות
שלא בזמן. והטעם
לכך המדינת הרחוקות.
הקיניו שיהו שלוחין
ויצאין. וכן שטינו
במשנתנו כי משואות
מצייתן את האור
בכלתוספת ליל ארז.
אמרין מאי משמע
משיאין לשון קידה
ושלוחין (א) להבה היא.
שנא וישאם דוד
ומתרגמין ואוקרין דוד.
תנו רבנן אין משיאין
משואות אלא על החמה
שנראה ביומו. והוא ליל
ל' כלומר מולד כביש
נראה ליל ל' ונתקדש
ביום ל'. משיאין משואות
ליל ל'. כלומר. היום
שיצא ראש חודש היה.
והוא אור עיבורן. ש"מ
דאמרין משיאין משואות
אמלא אין משיאין. דהא
אין משיאין אלא על
החדש שנראה ביומו. תניא
מאי עממא. אמר ר' דוד
חיישין דילמא מילקע
יוס ל' של חדש חסר
בערב שבת והוא ראש
חודש וליל ל' לא הוא
שבת ולא יתכן להרום
משואות בלילי שבת. ומתי
משיאין כמציאין שבת
וידועין כי אדם שמוציא
שבת אור שלשים ושנים
הוא. ראש חודש בערב
הוא. ולא יתכן להרום
עשו משואות לילי שבת.
הוא אור לילי. מפני
איור שבת. ואם תאמר
נעשה גם לחדש (אמלא).

רב:

וחד מי שהיפן. מימה כי לא מהימן נמי ממלל את השבת לילך עם
שמא ליתרפא עם אחר כדתנן כפ"ק (לעיל ע"ב) גבי אב וכו' ודלכו
לא מפני שילטרפו זה עם זה אלא שפס יפסל האחד שילטרף השני עם
אחר ונראה דלא מקשה היאך אחר ממלל שבת כיון דלא מהימן לחודיה
אלא מקשה על לישנא דמתני' דנקט
אחר דמשמע דחד מהימן:

אלא מאי אותו אותו זוג מימה
מאי קאמר אני יכול לומר
אחד מאלו הוג: שהדא אחרניא
הוה. וי"ל דמיריב בעד אחד שראה
החדש שהלך רבי נהוראי להטקוף
עמו ולהעיד נמי על החדש והא דקמתי
בברייתא להעיד עליו אהדס קאי אכל
זכרונות החדש (פ"ב) מוכח בהדיא
דנכתב החדש מיריב שהלך ר' נהוראי
להעיד עליו דכשר וכן פרש"י וקאי
פירכא דלי הכי אתרי שמי:
להשעות את החכמים. שאירע
יוס ל' של אדר בשנת
ולא נראה החדש בזמנו וכייתוסין
מתאון שיהא יוס א' של פסח בשנת
כדי שיהא הנפת העומר נאחד בשנת
ועגרת נאחד בשנת לפי שהיו דורשין
ממחרת השנת שנת בראשית כמשמעו
כך פ"י בקווערס וז"ל ומה מרומים
האלה מתקלקלין לענין פסח וי"ל דלא
משיב ליה קלקול משום קדרשי וזאת
ואפי' מודיע: מוליד ופביא
מיעלה וכו'. בירושלמי משמע כדי
שלא יטעו לומר שהוא כוכב דל"ר חסי
חזיקא כוכבא דגמית ופליק חזיקא
כוכבא דלילי ואמי: גזירה שחל
ר"ח חסר שהא' להיות כע"ש. ה"ג הוה
מני לומר משום ר"ח מלא שחל
להיות בשנת מהני טעמי דמפרס:
ובה

אם אינן מכירין פרק שני ראש השנה

וחד מי מהימן. להעיד ליה בחזקת נאמן: משפט שבל. העד
לפני ז"ד כשנת להעיד על החדש: ועדיו עמו. להחזיקו נאמן: חד
מי מהימן. לעדות החדש: משפט כתיב ציה. כי חק לשראל הוא
משפט וגו': כזאשא. כשישנה סנהדרין עם וסם היו מקדשין את
החדש: משום כבודו דרבי נהוראי.

וחד מי מהימן והתניא מעשה שבא הוא
ועדיו עמו להעיד עליו אמר רב פפא מאי
אחר זוג אחר ה"ג מסתברא דאי לא תימא
הכי אם אינן מכירין אותו מאי אילימא
אותו חד וחד מי מהימן ימשפט כתיב ביה
אלא מאי אחר אותו הוג ה"ג מאי אחר
זוג אחר וחד לא מהימן והתניא (ב) מעשה
ברבי נהוראי שהלך אצל העד להעיד עליו
בשבת באושא אמרי רבי נהוראי (ג) שהדא
אחרניא הוה בהדיא והא דלא השיב ליה
משום כבודו של רבי נהוראי רב אשי אמר
רבי נהוראי שהדא אחרניא הוה באושא
ואול רבי נהוראי לאיצטרופי בהדיא אי הכי
מאי למימרא מהו דתימא מספיקא לא
מחללינן שבתא "קמ"ל כי אהא עולא אמר
קדשוה לירחא במערבא אמר רב כהנא לא
מיעביא עולא דגברא רבה הוא דמהימן לא
אלא אפי' איניש דעלמא נמי מהימן מ"ט
יכל מילתא דעבידא לאגלויה לא משקרי בה
איניש תניא נמי הכי בא אחד (ה) בסוף
העולם ואמר קדשו ב"ד את החדש נאמן:
בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל
אדם וכי: תנו רבנן מה קלקל קלקלו
הבייתוסין (ו) פירקא אהת בקשו בייתוסין
להשעות את החכמים שכרו שני בני אדם
בד' מאות זוז אחד משלנו ואחד משלהם
שלהם העיד עדותו ויצא שלנו אמרו לו אמור
כיצד ראית את הלבנה אמר להם עולה
שהיא רכוש בן ב' סלעים ראשו דומה לעגל
אזניו דומין לגדי קרניו דומות לצבי וזנבו מונחת לו בין ורכותיו והצצתי
בו ונתתני ונפלתו לאחורי ואם אין אתם מאמינים לי הרי מאתים זוז
צרוין לי בסדיני אמרו לו מי הזקיקך לכך אמר להם שמעתי שבקשו
בני אדם להשעות אותי חכמים אמרת אלך אני ואודיע להם שמה יבואו
במתנה והשוברך ימתח על העומר באותה שעה התקינו שלא יהו מקבלין
אלא מן המכירין: מתני' (ז) בראשונה היו משיאין משואות משקילקלו
הכותים התקינו שיהו שלוחין ויצאין כיצד היו משיאין משואות מביאין
כלונסאות של ארו ארוכין וקנים ועצי שמן ונעורת של פשתן וכורך
במשיחה ועולה לראש ההר ומצית בהן את האור ומוליד ומביא ומעלה
ומוריד עד שהוא רואה את חברו שהוא עושה כן בראש ההר השני וכן
בראש ההר השלישי ומאין היו משיאין משואות מהר המשחה לסרטבא
ומסרטבא לגרופינא ומגרופינא לחוורן ומחוורן לבית בלתי ומבית בלתי
לא זוז משם אלא מוליד ומביא ומעלה ומוריד עד שהיה רואה כל הגולה
לפניו כמדורת האש: גמ' מאי משמע דמשיאין לישנא דיקור הוא דכתיב
ו"י וישאם דוד ואנשיו ומתרגמין ואוקרין דוד ת"ר (ח) אין משיאין משואות אלא
על החדש שנראה בזמנו לקדשו ואימתי משיאין לאור עיבורו למימרא דאחסר
עבדינן אמלא לא עבדינן מ"ט א"ר זירא גזירה משום ר"ח חסר שהל' להיות
בערב שבת אימת עבדי באפוקי שבתא (ט) דאי אמרת נעביד נמי אמלא אתו
למיטעי

נעבי ל"א. יוס שלשים קרוי יוס עיבורו כדאמרין לעיל דף ע"ג: על שני אדרים שמקדשין אותם ביום עיבוריהם ועל שם
שממנו מענרין את חדש היוצא קרוי יוס עיבור: ר"ח חסר. ר"ח הנקבע ביום שלשים שהחדש היוצא נמלא עכשיו חסר: שחל
להיום ע"ש. ולא נטל לחלל שנת (א) לאורו להשא משואות ונשיא אותם למ"ט: ואי אפרס. שנהא רגילין בין אחסר בין אמלא:
אחו

מסורת הש"ס

(א) ומספיקא פ"א ה"טו"ו.
(ב) וגיטין ה"ב. (ג) ויבמות
כ"ג. קטו. סדרות ל"א.
(ד) ובבב"ב פ"א ה"טו"ו.
(ה) ומספיקא פ"א ה"טו"ו.
(ו) כ"ב ד. (ז) ופ"ג מה.
פ"ט. (ח) ופ"ג מה.
(ט) ומספיקא פ"א ה"טו"ו.
(י) ומספיקא פ"א ה"טו"ו.
(יא) ופ"ג מה. (יב) ופ"ג מה.
(יג) ופ"ג מה. (יד) ופ"ג מה.

תורה אור השלם

1. כי חק לישראל הוא
משפט לאלוהי יצחק.
2. ויעובו שם את
עצמיהם וישאם דוד
ואנשיהו. שמואל ב' ב' כא

הנהגות הב"ח

(א) נבי מ"י ע"ג ה"א
מסוף העולם ואמר:
(ב) ע"ג כדאמרין שבתא ראי
למחרת: (ג) ר"ח ד"ה שחל
להיות כי חלל שבת לאור
עיבורו להשא משואות:

לעני רש"י

פירקין ופ"ג ה"טו"ו.
מסוף.
לעני רש"י ופ"ג ה"טו"ו.
חייט ופ"ג ה"טו"ו.

מוסף רש"י

בראשונה. קדש שקלקלו
הכותים והשואות הם
משואות ביום שלם קדשו
עו החדש מ"י להשעות
את ישראל. דוד משיאין
משואות. כמו (א) ופ"ג
כ' להטותם משואות השמן
מן העיר. מותן מעברה.
וכן היו יודעין כל בני
הגולה הקרובים והרחוקים
את קביעת החדש ולא
היו עושין אלא ידע את
כל מקום (ב) ויהו ד. א.
שידור שלוחין ויצאין.
ועד מקום שיכל להגיע
מקום חמשה עשר ימים
הם מודיעים ועושין יוס
אחר והשאל עושין שני
ימים (ג). אין משיאין
משואות. אונקות בראש
הרס היו שלוחי בית
דין עשין להדיע ששים
קדשו ב"ד את החדש
אלא על החדש שנראה
בזמנו לקדשו. ביום
שלשים שנראה לקדש.
דחילו כשהחדש מערב
ועושין ר"ח ביום שלשים
ואחד יום מקדשין אותו.
שכר קדשוהו שמים.
ואשתמינן ה"ו מנא דחמסר
עבדינן משואות ויתאכל אן
עבדינן משואות ויפאין
רוחן משואות יודעין
החדש מערב (ד) ופ"ג
ב"ו. לאור עיבורו. לל
עבר ששים להדיע
ששים מתקדש. לל שלשים
ואחד קרי אור עיבורו
על שם שני נעשה החדש
מעבר כשאין קדשין עו
את ר"ח ופ"ג.